

ARTICULUS VI. — *Utrum ea cognitione qua anima Christi res in propria natura cognovit, omnia sciat.* (Part. III, quæst. xi, art. 1.)

Sexto quæritur, utrum cognitione illa qua anima Christi sciat res in propria natura, sciat omnia; et videtur quod sic. Capacitas enim animæ non determinatur ad certum numerum scibilium. Si igitur capacitas animæ Christi per scientiam rerum in proprio genere, sufficienter impleta est, oportet ponere quod secundum hanc scientiam omnia cognoscit.

2. Præterea, omne illud quod est in potentia, est imperfectum, antequam ad actum deducatur. Sed intellectus possibilis, qui animæ Christi non deficit, est quo omnia est fieri, ut dicitur in III de Anima (text. xvii). Ergo, cum intellectus Christi non fuerit imperfectus, videtur quod omnium intelligibilium notitiam habuerit.

3. Præterea, nunquam pertinet ad perfectionem scientiæ non posse proficere in scientia, nisi secundum scientiam omnia cognoscantur. Sed anima Christi quantum ad habitum scientiæ proficere non potuit, sicut communiter dicitur. Ergo per scientiam qua cognovit res in proprio genere, omnia cognovit.

Sed contra, anima Christi res in propria natura cognovit per habitum scientiæ creatum. Sed habitus scientiæ creatus non potest esse similitudo omnium. Ergo anima Christi non potuit omnia cognoscere secundum istum modum scientiæ.

Respondeo dicendum, quod ista scientia rerum in proprio genere ponitur in anima Christi, ut ex dictis, art. 1, 2 et 3, patet, ut nulla naturalium perfectionum ei deesse inveniatur. Et ideo tantum per hanc scientiam scivit, quantum naturalis animæ cognitio se extendere potest, non solum in hac vita, sed etiam post mortem; eo quod Christus simul fuit secundum animam viator et comprehensor. Sed quedam sunt ad quæ naturalis cognitio nullo modo se extendere potest; sicut est ipsa divina essentia, futura contingentia, cogitationes cordium, et alia hujusmodi. Et horum anima Christi non habuit scientiam per modum istum; sed cognovit ea in Verbo; non autem cognitione prophetiæ, quia prophetia est quedam imperfecta participatio illius visionis qua videntur res in Verbo; quæ cum in Christo perfecta fuerit, imperfectio prophetiæ in Christo locum non habuit. Patet etiam quod Christus hanc scientiam habuit plenorem quam Adam: quia Adam per hanc scientiam non cognoscebat substantias separatas creatas, anima vero Christi cognoscebat: ad hoc enim se extendit naturalis cognitio animæ separatæ, non autem conjunctæ corpori corruptibili.

Ad primum ergo dicendum, quod capacitas animæ humanæ se extendit ad determinatum genus cognoscibilium, non autem ad determinatum numerum in illo genere.

AD SECUNDUM dicendum, quod intellectus est in potentia ad omnia intelligibilia recipienda, quæ possunt fieri per intellectum agentem, de quo Philosophus dicit (III de Anima, text. xviii), quod *intellectus agens est quo est omnia facere*; hæc autem sunt quæ a phantasmatibus abstrahuntur, et in quorum cognitionem devenire possumus per principia naturaliter cognita; et ideo ad hæc tantum intellectus possibilis est in potentia naturali. Horum autem omnium per hanc scientiam Christus notitiam habuit, unde in ejus intellectu nulla imperfectio fuit.

AD TERTIUM dicendum, quod pro tanto Christus in hac scientia quantum ad habitum proficere non potuit, quia talis scientia secundum rationem sui generis ad plura se extendere non potest quam Christus per eam sciret; dicitur tamen in Evangelio sapientia profecisse quantum ad experientiam eorum quæ habito sciebat.

EXPLICIT TOMUS TERTIUS.

INDEX RERUM

QUE IN HOC TERTIO TOMO CONTINENTUR

DE VERITATE

QUESTIO I

<i>De veritate, in duodecim articulis divisa</i>	1
ART. I. — Quid sit veritas.....	1
ART. II. — Utrum veritas princi- palis in intellectu quam in rebus reperiatur.....	6
ART. III. — Utrum in intellectu componente et dividente sit veri- tas.....	9
ART. IV. — Utrum una tantum veri- tas sit, qua omnia vera sint....	10
ART. V. — Utrum præter primam aliqua alia veritas sit æterna....	16
ART. VI. — Utrum veritas creata sit immutabilis.....	24
ART. VII. — Utrum veritas in divi- nis personaliter vel essentialiter dicatur.....	27
ART. VIII. — Utrum omnis veritas sit a prima veritate.....	29
ART. IX. — Utrum veritas sit in sensu.....	32
ART. X. — Utrum res aliqua sit falsa.....	33
ART. XI. — Utrum falsitas sit in sensu.....	38
ART. XII. — Utrum in intellectu sit falsitas.....	40

QUESTIO II

<i>De scientia Dei, in quindecim arti- culis divisa</i>	41
ART. I. — Utrum scientia in Deo sit.....	41
ART. II. — Utrum Deus cognoscat vel sciat se ipsum.....	47
ART. III. — Utrum Deus alia a se cognoscat.....	53

ART. IV. — Utrum Deus de rebus propriam et determinatam cogni- tionem habeat.....	62
ART. V. — Utrum Deus singularis cognoscat.....	67
ART. VI. — Utrum intellectus hu- manus singularis cognoscat....	75
ART. VII. — Utrum intellectus di- vinus quicumque cognoscat, præ- cipue singularia, cognoscat nunc esse vel non esse, ita quod attingat enuntiabilia.....	77
ART. VIII. — Utrum Deus non entia cognoscat.....	80
ART. IX. — Utrum Deus infinita cognoscat.....	82
ART. X. — Utrum infinita Deus ef- ficere possit.....	87
ART. XI. — Utrum scientia æqui- voce de Deo et nobis dicatur....	90
ART. XII. — Utrum Deus singularia futura contingentia cognoscat....	94
ART. XIII. — Utrum divina scientia sit variabilis.....	101
ART. XIV. — Utrum scientia Dei sit causa rerum.....	106
ART. XV. — Utrum Deus malorum scientiam habeat.....	109

QUESTIO III

<i>De ideis, in octo articulis divisa</i> ... 111
ART. I. — Utrum sint ideæ..... 111
ART. II. — Utrum necessarium sit ponere plures ideas..... 117
ART. III. — Utrum ad practicam vel speculativam cognitionem spe- ctent ipsæ ideæ..... 122
ART. IV. — Utrum malum in Deo ideam habeat..... 127

ART. V. — Utrum prima materia ideam habeat in Deo.....	129
ART. VI. — Utrum eorum que nec sunt nec fuerunt nec erunt, sint in Deo ideæ.....	130
ART. VII. — Utrum omnium accidentium sint in Deo ideæ.....	132
ART. VIII. — Utrum singularium sint in Deo ideæ.....	134

QUESTIO IV

<i>De Verbo, in octo articulis divisa.</i>	135
ART. I. — Utrum in divinis verbum proprie dicatur.....	136
ART. II. — Utrum verbum in divinis essentialiter vel personale hoc dicatur.....	142
ART. III. — Utrum verbum Spiritui sancto conveniat.....	146
ART. IV. — Utrum Pater dicat omnem creaturam.....	148
ART. V. — Utrum Verbum relationem ad creaturam importet.....	151
ART. VI. — Utrum res verius in Verbo quam in seipsis sint.....	155
ART. VII. — Utrum eorum que non sunt nec erunt nec fuerunt, verbum sit.....	157
ART. VIII. — Utrum omnia quod factum est, sit vita in Verbo.....	158

QUESTIO V

<i>De providentia, in octo articulis divisa.</i>	160
ART. I. — Ad quodnam attributorum divina providentia reducatur.....	160
ART. II. — Utrum mundus providentia regatur.....	166
ART. III. — Utrum divina providentia ad corruptibilia se extendat.....	171
ART. IV. — Utrum motus et actiones omnes horum inferiorum divine subdantur providentia.....	173
ART. V. — Utrum actus humani providentia regantur.....	178
ART. VI. — Utrum animalia bruta et eorum actus divine providentia subdantur.....	180
ART. VII. — Utrum peccatores divina providentia regantur.....	182
ART. VIII. — Utrum universa corporalis creatura divina providentia gubernentur, media angelica creatura.....	184
ART. IX. — Utrum divina providentia corpora inferiora disponat per corpora celestia.....	190
ART. X. — Utrum humani actus a	

divina providentia gubernentur modis corporibus celestibus.....	199
---	-----

QUESTIO VI

<i>De predestinatione, in sex articulis divisa.</i>	203
ART. I. — Utrum predestinatio ad scientiam vel voluntatem spectet.....	203
ART. II. — Utrum presentia meritorum causa sit predestinationis.....	209
ART. III. — Utrum predestinatio certitudinem habeat.....	215
ART. IV. — Utrum numerus predestinationum sit certus.....	222
ART. V. — Utrum predestinatis certa sit una predestinatio.....	226
ART. VI. — Utrum Sanctorum precibus predestinatio dari possit.....	228

QUESTIO VII

<i>De libro vite, in octo articulis divisa.</i>	231
ART. I. — Utrum liber vite sit aliquid creatum.....	231
ART. II. — Utrum liber vite dicatur in divinis personaliter vel essentialiter.....	236
ART. III. — Utrum liber vite appropietur Filio.....	238
ART. IV. — Utrum liber vite sit idem quod predestinatio.....	239
ART. V. — Utrum liber vite dicatur respectu vite incretæ.....	241
ART. VI. — Utrum liber vite respectu vite nature in creaturis dicatur.....	242
ART. VII. — Utrum liber vite dicatur simpliciter respectu gratia.....	244
ART. VIII. — Utrum, sicut dicitur liber vite, possit dici liber mortis.....	246

QUESTIO VIII

<i>De cognitione Angelorum, in decem et septem articulis divisa.</i>	248
ART. I. — Utrum Angeli videant Deum per essentiam.....	248
ART. II. — Utrum intellectus Angelæ ac hominis beati essentiam divinam comprehendat.....	254
ART. III. — Utrum Angelus ex propriis naturalibus ad videndum Deum per essentiam pertinere poterit.....	258
ART. IV. — Utrum Angelus videns Deum per essentiam, omnia cognoscat.....	265
ART. V. — Utrum visio rerum in	

Verbo sit per aliquas similitudines rerum in intellectu angelico existens.....	273
ART. VI. — Utrum Angelus cognoscat se ipsum.....	276
ART. VII. — Utrum unus Angelus intelligat alium.....	280
ART. VIII. — Utrum Angelus res materiales cognoscat per formas aliquas, an per essentiam sui cognoscentis.....	287
ART. IX. — Utrum forme per quas Angeli cognoscent res materiales, sint innatæ, vel a rebus acceptæ.....	291
ART. X. — Utrum Angeli superiores habeant cognitionem per formas magis universales quam inferiores.....	295
ART. XI. — Utrum Angelus cognoscat singularia.....	297
ART. XII. — Utrum Angeli cognoscent futura.....	303
ART. XIII. — Utrum Angeli occulta cordium scire possint.....	307
ART. XIV. — Utrum Angeli similia multa cognoscant.....	309
ART. XV. — Utrum Angeli cognoscant res discurrendo de uno in aliud.....	316
ART. XVI. — Utrum in Angelis distingui debeat cognitio matutina et vespertina.....	320
ART. XVII. — Utrum angelica cognitio sufficienter dividatur per matutinam et vespertinam.....	325

QUESTIO IX

<i>De cognitione scientia angelice per illuminationem, in septem articulis divisa.</i>	327
ART. I. — Utrum unus Angelus alium illuminet.....	328
ART. II. — Utrum inferior Angelus semper illuminatur a superiori, vel quandoque a Deo immediate.....	335
ART. III. — Utrum Angelus, alium illuminando, eum purget.....	337
ART. IV. — Utrum unus Angelus alii loquatur.....	340
ART. V. — Utrum inferiores Angeli superioribus loquantur.....	345
ART. VI. — Utrum ad hoc quod unus Angelus alii loquatur, requiratur determinata locatis distantia.....	349
ART. VII. — Utrum unus Angelus possit alii loqui, ita quod alii locutionem ejus non percipiant.....	348

QUESTIO X

<i>De mente, in tredecim articulis divisa.</i>	350
ART. I. — Utrum mens, prout in eo est, imago Trinitatis, sit essentia anime, vel aliqua ejus potentia.....	350
ART. II. — Utrum in mente sit memoria.....	355
ART. III. — Utrum memoria distinguatur ab intelligentia sicut potentia a potentia.....	360
ART. IV. — Utrum mens cognoscat res materiales.....	363
ART. V. — Utrum mens nostra possit materialia cognoscere in singulari.....	366
ART. VI. — Utrum mens humana cognitionem a sensibilibus accipiat.....	369
ART. VII. — Utrum in mente sit imago Trinitatis secundum quod materialia cognoscit, vel solum secundum quod cognoscit æterna.....	374
ART. VIII. — Utrum mens se ipsam per essentiam cognoscat, vel per aliquam speciem.....	379
ART. IX. — Utrum anima cognoscat habitus in ipsa existentes per essentiam suam, vel per aliquam similitudinem.....	388
ART. X. — Utrum aliquis possit scire se habere caritatem.....	395
ART. XI. — Utrum mens in statu vite possit videre Deum per essentiam.....	398
ART. XII. — Utrum Deum esse sit per se notum menti humane, sicut prima principia demonstrationis, que non possunt cogitari non esse.....	403
ART. XIII. — Utrum per naturalem rationem possit cognosci Trinitas personarum.....	409

QUESTIO XI

<i>De magistro, in quatuor articulis divisa.</i>	412
ART. I. — Utrum homo docere alium possit et dici magister, vel Deus solus.....	412
ART. II. — Utrum aliquis possit sui ipsius magister dici.....	421
ART. III. — Utrum homo ab Angelo doceri possit.....	424
ART. IV. — Utrum docere sit actus vite active, an contemplative.....	430

QUESTIO XII

<i>De prophetia, in quatuordecim articulis divisa</i>	432
ART. I. — Utrum prophetia sit actus, vel habitus.....	433
ART. II. — Utrum prophetia sit de conclusionibus scilicet.....	430
ART. III. — Utrum prophetia sit naturalis.....	442
ART. IV. — Utrum ad prophetiam habendam requiratur aliqua naturalis dispositio.....	451
ART. V. — Utrum ad prophetiam requiratur bonitas morum.....	454
ART. VI. — Utrum Prophete videant in speculo aternitatis.....	457
ART. VII. — Utrum in revelatione prophetica imprimatur divinitus in mente Prophete novae rerum species, vel solum intellectuale lumen.....	463
ART. VIII. — Utrum omnis prophetia revelatio fiat Angelis mediante.....	467
ART. IX. — Utrum quando Propheta a spiritu prophetie tangitur, a sensibus alienetur.....	469
ART. X. — Utrum prophetia convenienter dividatur in prophetiam praedestinationis, praesentiae, et comminationis.....	473
ART. XI. — Utrum in prophetia inveniantur immobilis veritas.....	470
ART. XII. — Utrum prophetia quae est secundum visionem intellectualem, sit emanatio ea quae habet visionem intellectualem, simul cum imaginaria.....	482
ART. XIII. — Utrum gradus prophetie distinguantur secundum imaginariam visionem.....	488
ART. XIV. — Utrum Moyses fuerit excellentior omnibus aliis prophetis.....	492

QUESTIO XIII

<i>De rapto, in quinque articulis divisa</i>	495
ART. I. Quid sit raptus.....	495
ART. II. — Utrum Paulus in rapto viderit Deum per essentiam.....	500
ART. III. — Utrum intellectus alicujus vitoris elavari possit ad videndum Deum per essentiam, praeter hoc quod a sensibus abstrahatur.....	503
ART. IV. — Quenam abstractio requiratur ad hoc quod intellectus	

Deum per essentiam videre possit.....	500
ART. V. — Quidam in rapto Paulus sciverit vel nesciverit.....	513

QUESTIO XIV

<i>De fide, in duodecim articulis divisa</i>	517
ART. I. — Quidam sit credere.....	517
ART. II. — Quidam sit fides.....	522
ART. III. — Utrum fides sit virtus.....	529
ART. IV. — In quonam sit fides tantum in subjecto.....	533
ART. V. — Utrum fidei forma sit caritas.....	536
ART. VI. — Utrum fides informis sit virtus.....	541
ART. VII. — Utrum idem sit habitus fidei informis et formate.....	543
ART. VIII. — Utrum proprium objectum fidei sit veritas prima.....	545
ART. IX. — Utrum fides possit esse de rebus scriptis.....	550
ART. X. — Utrum necessarium sit homini habere fidem.....	554
ART. XI. — Utrum sit necessarium aliquid explicitè credere.....	559
ART. XII. — Utrum una sit fides modernorum et antiquorum.....	564

QUESTIO XV

<i>De superiori et inferiori ratione, in quinque articulis divisa</i>	565
ART. I. — Utrum intellectus et ratio diversae potentiae sint.....	566
ART. II. — Utrum ratio superior et inferior diversae potentiae sint.....	575
ART. III. — Utrum in ratione superiori vel inferiori possit esse peccatum.....	583
ART. IV. — Utrum delectatio morosa per consensum in delectationem, in inferiori parte rationis existens, sine consensu in opus, sit mortale peccatum.....	586
ART. V. — Utrum in ratione superiori possit esse peccatum veniale.....	592

QUESTIO XVI

<i>De synderesi, in tres articulos divisa</i>	594
ART. I. — Utrum synderesis sit potentia, vel habitus.....	594
ART. II. — Utrum synderesis possit peccare.....	601
ART. III. — Utrum synderesis in aliquo extinguatur.....	604

QUESTIO XVII

<i>De conscientia, in quinque articulis divisa</i>	605
ART. I. — Utrum conscientia sit potentia, vel habitus, vel actus.....	606
ART. II. — Utrum conscientia possit errare.....	612
ART. III. — Utrum conscientia liget.....	615
ART. IV. — Utrum conscientia erronea liget.....	618
ART. V. — Utrum conscientia in differentibus plus liget quam preceptum prolati, vel minus.....	622

QUESTIO XVIII

<i>De cognitione primi hominis in statu innocentiae, in octo articulis divisa</i>	624
ART. I. — Utrum homo in statu innocentiae cognoverit Deum per essentiam.....	625
ART. II. — Utrum homo in statu innocentiae Deum per creaturas viderit.....	632
ART. III. — Utrum Adam in statu innocentiae fidem de Deo habuit.....	634
ART. IV. — Utrum Adam in statu innocentiae habuit notitiam creaturarum omnium.....	635
ART. V. — Utrum Adam in statu innocentiae cognoverit seu viderit Angelos per essentiam.....	642
ART. VI. — Utrum Adam in statu innocentiae errare poterit, sive decipi.....	649

ART. VII. — Utrum pueri ex Adam in statu innocentiae nascentes plenam rerum omnium scientiam habuissent, sicut habuit Adam.....	655
ART. VIII. — Utrum pueri mox nati in statu innocentiae usum rationis plenarie habuissent.....	658

QUESTIO XIX

<i>De cognitione animae post mortem, in duo articulis divisa</i>	661
ART. I. — Utrum anima post mortem possit intelligere.....	661
ART. II. — Utrum anima separata possit singularia cognoscere.....	670

QUESTIO XX

<i>De scientia animae Christi, in sex articulis divisa</i>	672
ART. I. — Utrum in Christo sit ponere scientiam creatam.....	672
ART. II. — Utrum anima Christi videat Verbum per aliquem habitum.....	676
ART. III. — Utrum Christus scientiam aliam habeat quam illam qua cognoscit res in Verbo.....	680
ART. IV. — Utrum anima Christi sciat in Verbo omnia quae scit Verbum.....	682
ART. V. — Utrum anima Christi sciat omnia illa quae Deus potuit facere.....	690
ART. VI. — Utrum ea cognitione qua anima Christi res in propria natura cognovit, omnia sciat.....	694

